

Yhteentoimiva.suomi.fi - palvelukokonaisuuden ja työkalujen esittely

Petri Tenhunen

6.3.2019

Esityksen sisältö

- Lyhyt oppimäärä
- Yhteentoimivuus ja semanttinen yhteentoimivuus
- Yhteentoimivuusalusta
 - Sanastot-työkalu
 - Koodistot-työkalu
 - Tietomallit-työkalu
- Yhteentoimivuusmenetelmä

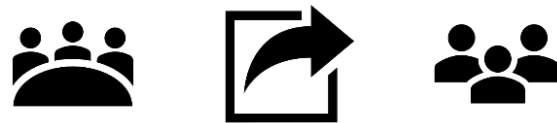
Lyhyt oppimäärä

- ***Yhteentoimivuus***: eri toimijoiden välillä vaihdetun tiedon merkitys säilytetään ja ymmärretään muuttumattomana tämän tietojenvaihdon aikana
- ***Yhteentoimivuusalusta***: kokonaisuus, joka tarjoaa työkalut tietosisältöjen eli sanastojen, koodistojen ja tietomallien tuottamiseen, ylläpitoon ja jakeluun.
- ***Yhteentoimivuusmenetelmä***: periaatteet, eri osapuolten roolit ja vastuut sekä sovitut käytännöt, joilla tietosisältöjen kuvauksia (metatietoja) tuotetaan ja muiden tuottamia kuvauksia hyödynnetään

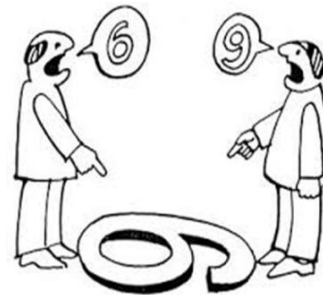

Ongelma: ilmausten monimuotoisuus niin ihmisten kuin koneidenkin välillä

- Vuorovaikutuksessa ei riitä, että siirrämme tietoa paikasta toiseen, jos sen sisältö tarkoittaa vastaanottopäässä jotain muuta kuin lähtöpäässä
- Jos meillä ei ole yhteistä kieltä, tulkitsemme tiedon eri tavoin ja ymmärrämme toisemme väärin

6

Lähde: Tuntematon tekijä

Ratkaisuna semanttinen yhteentoimivuus

- Tarvitsemme semanttista yhteentoimivuutta hallitsemaan luonnollisen kielen moniselitteisyyttä
- Määriteltyä tietoa tarvitaan yhteisen ymmärryksen muodostamiseen – myös eri rajapinnoissa
- Kyse on paljon muustakin kuin tietojärjestelmien teknisestä rakentamisesta

Kuinka semanttista yhteentoimivuutta voidaan toteuttaa

Sovitaan Yhteisesti käytetyt:

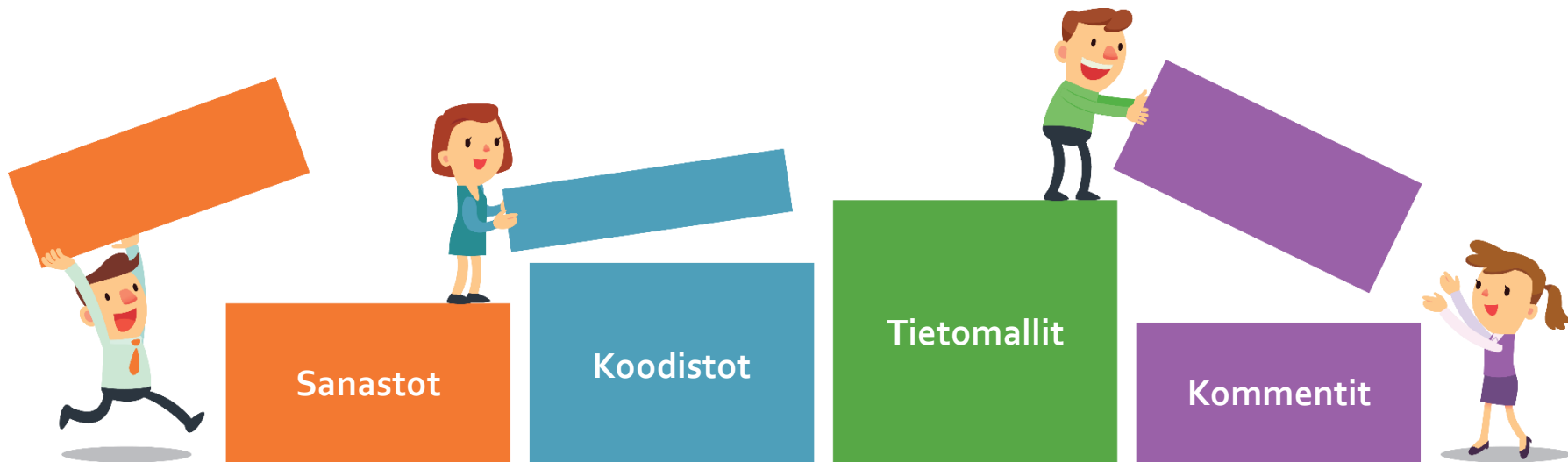
- käsitteet ja sanastot
- koodistot ja luokitukset
- Tietokomponentit (joiden pohjalta tuotetaan omat soveltamisprofiilit)
- Linkitetään mahdollisuuksien mukaan kansainvälisiin määrittäksiin ja standardeihin

Tieto ≠ metatieto

- **Yhteentoimivuusalusta on metatietoympäristö.**
Yhteentoimivuusalustalle ei tallenneta varsinaista dataa vaan tietoa tiedosta eli metadataa.
- **Metatietoa** on esimerkiksi vaikkapa kirjan (nimi, tekijä, vuosi, kustantaja...)
- **Metatietoja** ei luoda ad hoc itse, vaan ensisijaisesti käytetään yhteisesti sovittuja metatietoresursseja (kuten käsitteitä, koodeja ja tietomallien luokkia ja ominaisuuksia).

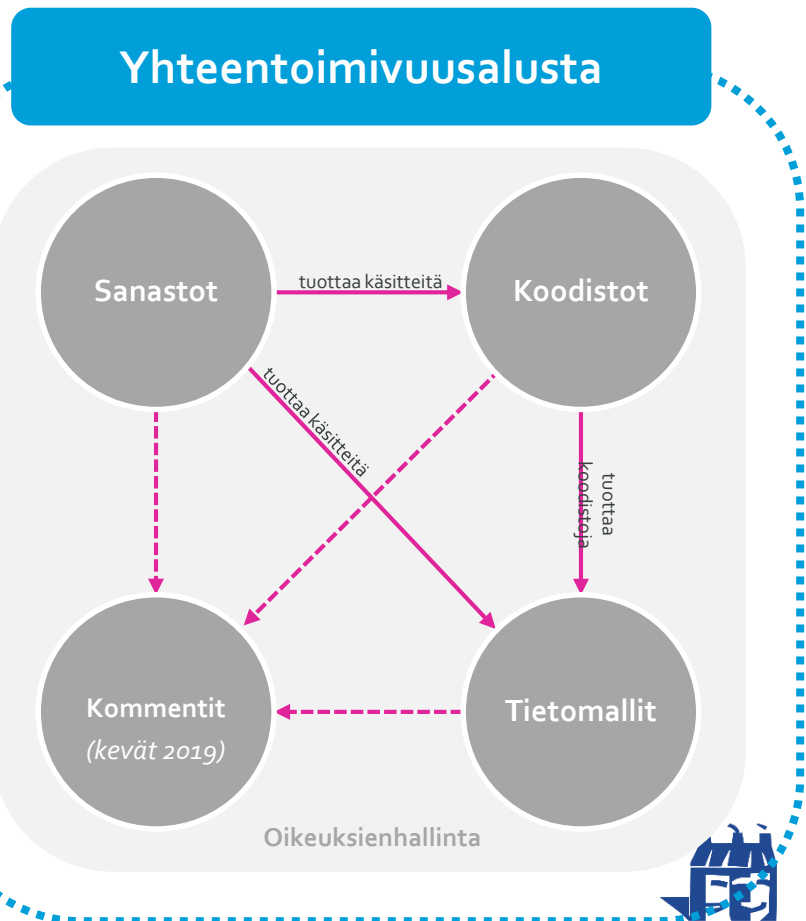
Yhteentoimivuusalusta ja sen työkalut

Yhteentoimivuusalusta

<http://yhteentoimiva.suomi.fi>

- Yksi näkymä julkishallinnon ja joiltain osin liittyvien toimijoiden tietomäärityksiin ja metatietoihin
- Poistaa tarpeen rakentaa vastaavia digitaalisia metatiedon jakelukanavia itse
- Työkalut on integroitu toisiinsa
- Hyödynnetään pysyviä URI-tunnisteita
- Kaikella tietosisällöllä on vastuorganisaatio

- <https://sanastot.suomi.fi/>
 - Luodaan, ylläpidetään ja julkaistaan käsitteiden kuvauksia sekä visualisoidaan niiden välisiä suhteita
 - Luodaan, ylläpidetään ja julkaistaan terminologisia sanastoja
- <https://koodistot.suomi.fi/>
 - Luodaan, ylläpidetään ja julkaistaan koodistoja, koodeja sekä näiden metatietoja
 - Koodistoja voidaan tuoda tai viedä Excelinä

- <https://tietomallit.suomi.fi/>
 - Kuvataan organisaation omien tietojen sisältöjä ja rakenteita eli luodaan, ylläpidetään ja julkaistaan soveltamisprofiileja
 - Käytetään uudelleen aiemmin tehtyjä yhteisiä tietokomponentteja
 - Hyödynnetään toisilla työkaluilla tehtyjä sanasto- ja koodistokuvauksia

Yhteentoimivuusmenetelmä

- Yhteisissä palveluissa ja prosesseissa käytettävät käsitteet on määriteltävä asianmukaisesti ja koneluettavassa muodossa
- Yhteisten tietomäärittelyjen tulee perustua sanastossa määriteltäviin käsitteisiin
- Tietomäärittelyt ovat uudelleenkäytettäviä tietokomponentteja (luokka, ominaisuus ja assosiaatio)
- Tietojärjestelmien väliset rajapinnat kuvataan soveltamisprofiilissa uudelleenkäyttämällä tietomäärittelyksiä
- Soveltamisprofiili muodostuu tiettyä asiayhteyttä tai käyttötarkoitusta varten kuvatuista uudelleenkäytettävistä tietomäärittelyksistä, eli luokista, ominaisuuksista ja niille asetetuista rajoituksista

Miten voimme auttaa?

Digitalisoimme yhteiskuntaa – yhdessä onnistumme

Esimerkkejä tilanteista, joissa voit hyödyntää yhteentoimivuusalustaa

- Julkaiset sanastoja, koodistoja ja tietomalleja sekä rajapintakuvauksia myös oman organisaatiosi ulkopuolelle
- Haluat eroon sekalaisista ja hankalasti ylläpidettävistä sanasto- ja koodisto-Exceleistä
- Käynnistät hankkeen, jossa kerätään tietoja ja rakennetaan rekistereitä kansalliseen käyttöön (perustietovarannot ja -rekisterit)
- Haluat harmonisoida (meta)tietojen kuvauksia muiden kanssa → voi olla myös manuaalinen "lomake", jonka tietosisältö harmonisoidaan

Kiitos!

Ota yhteyttä!

<http://yhteentoimiva.suomi.fi>
yhteentoimivuus@vrk.fi
[Yhteentoimivuus.slack.com](https://yhteentoimivuus.slack.com)